

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

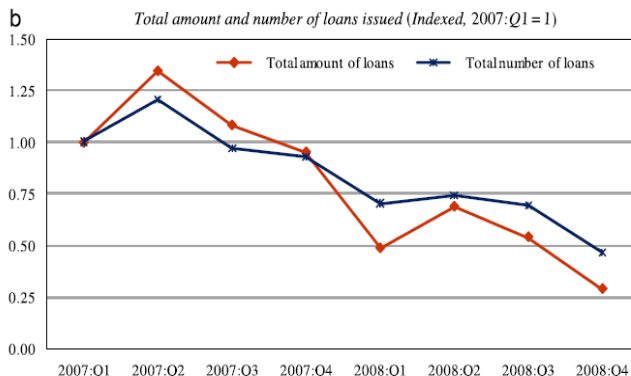
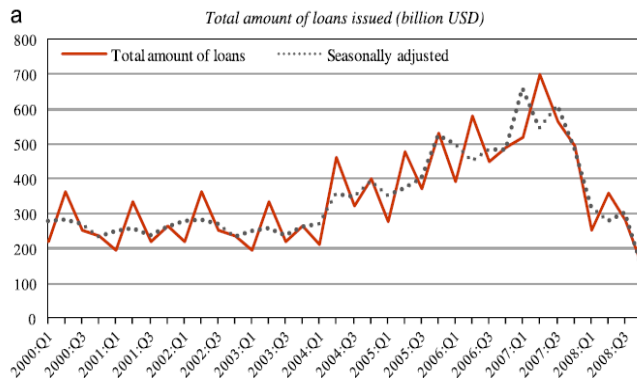
Założenia programu działań dla przeciwdziałania kryzysowi kredytowemu (*credit crunch*)

Potrzeba podjęcia działań

Uwarunkowania makroekonomiczne

- Prognozowana skala **spadków PKB** będzie wyższa niż w przypadku poprzednich kryzysów gospodarczych:
 - MFW: spadek PKB gospodarki światowej w 2020 r.: -4,9%, gospodarek rozwiniętych -8%.
 - KE: spadek PKB Unii Europejskiej w 2020 r.: -8,3%, strefy euro: -8,7%, Polski: -4,5%;
- Wzrost **deficytów budżetowych** oraz zadłużenia państw: MFW: zwiększenie deficytu budżetowego gospodarki światowej do 13,9% oraz gospodarek rozwiniętych do 16,6%;
- **Zagrożenia dla przedsiębiorstw:**
 - Zwiększona liczba firm zagrożonych upadłością i upadłości;
 - Zmniejszenie dochodów firm;
 - Zwiększenie zatorów płatniczych ograniczających zdolność kredytową;
 - Przymusowa restrukturyzacja lub/i zmiana profilu działalności;
- Ograniczenie **konsumpcji**.

Credit crunch – ujawnił się z wielką siłą w USA w 2008 r.

Początki Credit Crunch w USA w 2008 r.

Faza 1. Liczba nowych kredytów w 2008 r. była znacznie niższa niż w 2007 r. jeszcze przed paniką bankową w IV kw. 2008 r. Nowe kredyty dla dużych kredytobiorców korporacyjnych osiągnęły szczyt w II kw. 2007 r. Latem 2007 r. obawy o ryzyko kredytowe doprowadziły do spadku popytu na kredyty konsorcjalne. **W I kw. 2008 r. wolumen kredytów był o 64% niższy niż w szczytowym kwartale boom-u, a liczba kredytów była niższa o 42% niższa.**

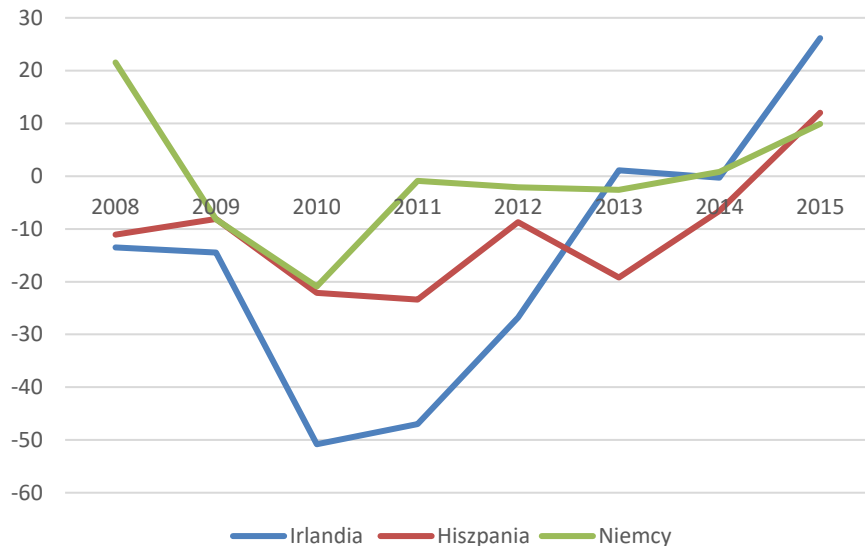
Eskalacja Credit Crunch w USA

Faza 2. Spadek liczby nowych kredytów przyspieszył w czasie paniki kryzysu. **W IV kw. 2008 r. wolumen udzielonych kredytów był o 47% niższy niż w poprzednim kwartale, a liczba emisji niższa odpowiednio o 33%.**

Wolumen kredytów bankowych spadł z 701,5 mld USD w II kw. 2007 r do 150,2 mld USD w IV kw. 2008 r. Wolumen kredytów udzielonych w okresie kryzysu finansowego był mniejszy niż jedna czwarta poziomu sprzed 18 miesięcy. **W ujęciu realnym akcja kredytowa w IV kw. 2008 r. była o ponad połowę niższa od poziomu akcji kredytowej w czasie recesji w 2001 r.**

Credit crunch – skutki kryzysu dotknęły także kraje Europy

Tempo wzrostu akcji kredytowej dla sektora
niefinansowego (%)

Eskalacja kryzysu kredytowego w 2008 r.

Podczas ostatniego wielkiego kryzysu finansowego skala spadku wolumenu nowych kredytów **sięgnęła -50% w Hiszpanii oraz -20% w Niemczech i Irlandii.**

Ograniczenia w udzielaniu nowych kredytów dla konsumentów i przedsiębiorstw utrzymywały się nawet 5 lat.

Credit crunch – polskie doświadczenia

Credit Crunch

Credit crunch - zjawisko nadmiernego ograniczenia dostępności kredytu, zarówno od strony podaży kredytu, jak i od strony popytu na kredyt ze strony podmiotów sektora niefinansowego, zwłaszcza sektora przedsiębiorstw.

Zjawisko *credit crunch* zaobserwowano w II połowie 2008 r.

Po upadku banku Lehman Brothers praktycznie zamarł rynek międzybankowy, ograniczając bankom w ten sposób możliwość finansowania akcji kredytowej.

Skutki Credit Crunch (2008-2009) w Polsce

Spadek kredytowania gospodarstw domowych i przedsiębiorstw:

Między I kw. 2008 r. a II kw. 2009 r. kredytowanie gospodarstw domowych i przedsiębiorstw:

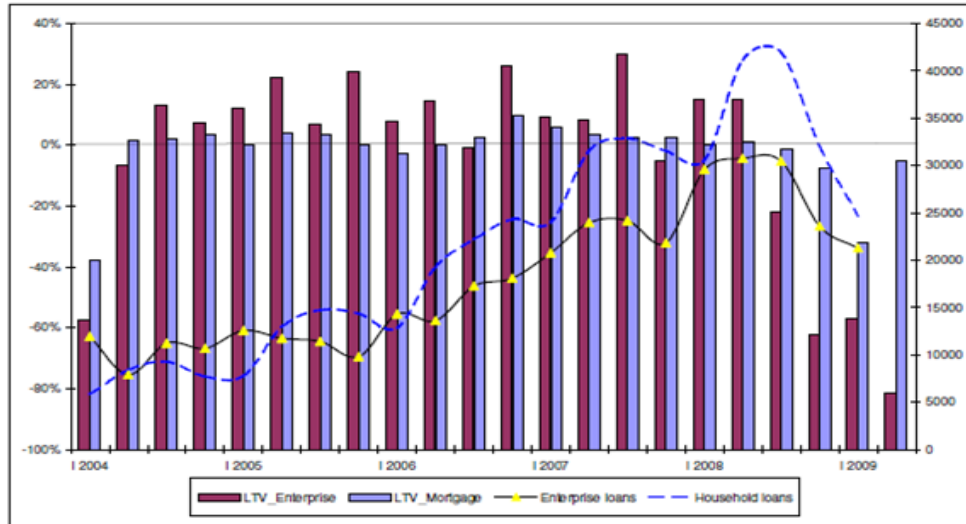
- spadło o 25% dla gospodarstw domowych i o 33% dla przedsiębiorstw przy zaostrzeniu wymogów w zakresie zabezpieczenia kredytów.

Szacunkowo credit crunch 2008/2009 zmniejszył PKB Polski o 1 punkt procentowy (ok. 13 mld złotych w cenach z roku 2009).

Zaostrzenie polityki kredytowej w Polsce

- Według NBP w I kwartale 2020 r. banki dokonały zaostrzenia polityki kredytowej we wszystkich segmentach rynku.
- Spodziewane dalsze zaostrzenie polityki kredytowej w II kwartale 2020 roku w obszarze przedsiębiorstw, zwłaszcza MSP oraz gospodarstw domowych – kredyty mieszkaniowe i konsumpcyjne

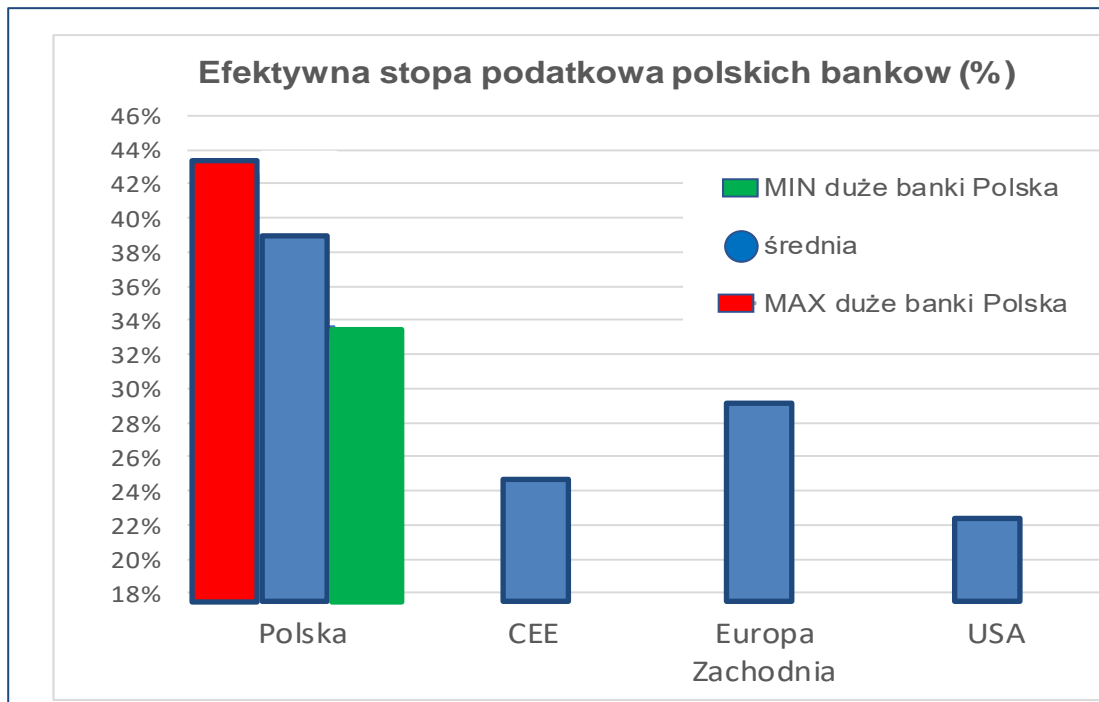
Ostatni credit crunch - kredyty udzielane przedsiębiorcom i gospodarstwom domowym (mln PLN, prawa oś) i wymogi w zakresie zabezpieczenia kredytu (lewa oś)*

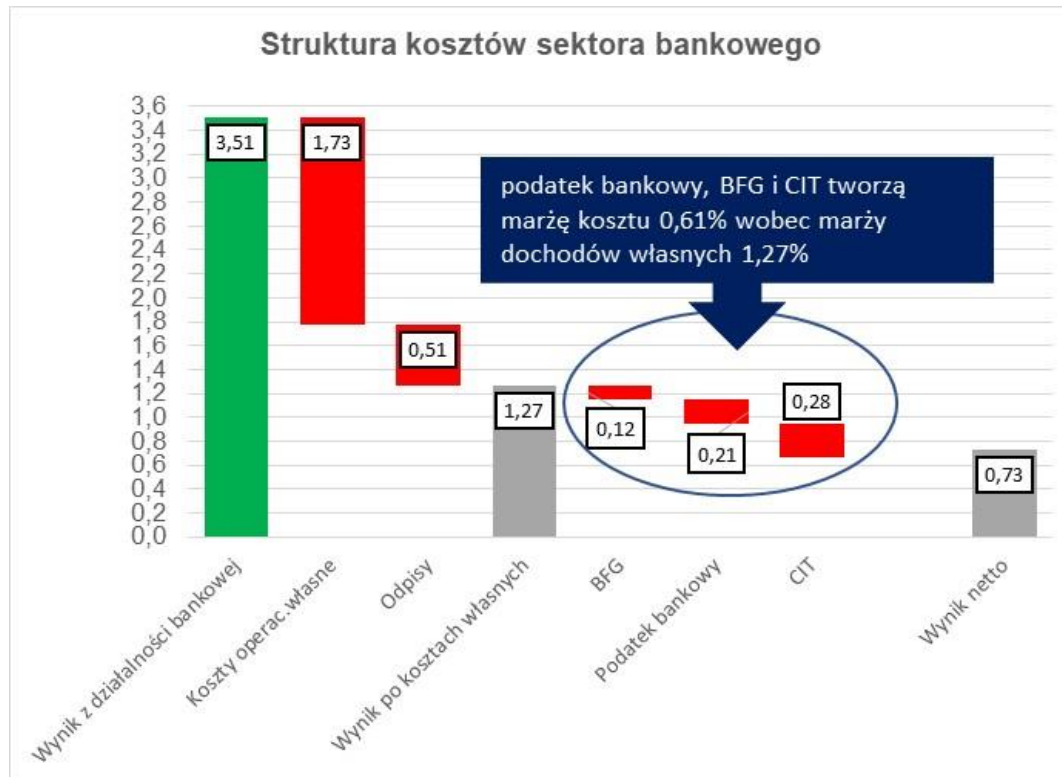
Wymogi w zakresie zabezpieczenia kredytu na podstawie ankiet NBP dot. sytuacji na rynku kredytowym. Wynik poniżej 0 wskazuje, że większa liczba banków zaostrza wymogi w zakresie LTV niż je łagodzi. Źródło: dane NBP, za: M. Brzoza-Brzezina, K. Makarski, *Credit Crunch in a Small Open Economy*, 2010, s. 38.

Banki pod presją rosnących obciążeń zewnętrznych

Obciążenia polskich banków są jedne z najwyższych na świecie

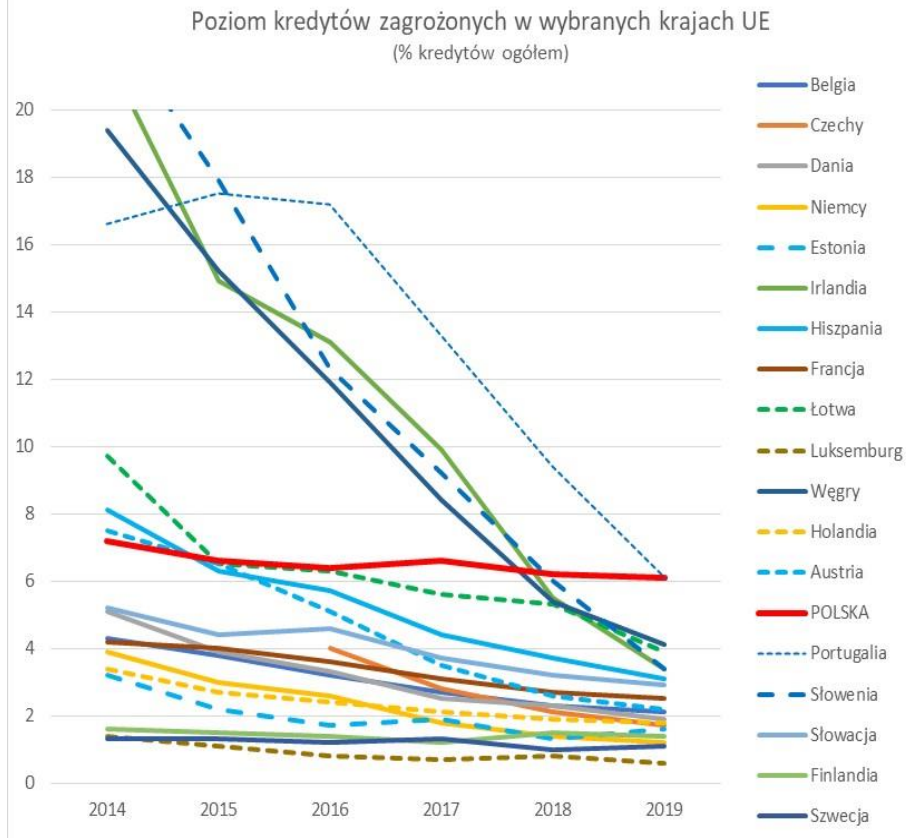
Koszty zewnętrzne istotnie obciążają wynik banków

Koszty zewnętrzne do aktywów tworzą bardzo wysoką marżę obciążenia: 0,61%

Podatek bankowy, BFG i CIT stanowią 47,6% wyniku po kosztach własnych!

Zaostrzenie polityki kredytowej w Polsce – także ze względu na wysokie NPL

Wbrew trendom ogólnoeuropejskim, **średni NPL w Polsce nie obniża się.**

Dynamicznemu wzrostowi akcji kredytowej nie towarzyszyły systemowe działania zmierzające ku ograniczeniu poziomu kredytów zagrożonych.

Wyższy poziom NPL w Europie mają tylko kraje Europy Południowej, zmagające się z kryzysem zadłużenia!

Postulaty sektora bankowego (1):

- modyfikacja wymogów dot. **udzielania kredytów**:
 - ✓ zmniejszenie wag ryzyka dla kredytów inwestycyjnych,
 - ✓ modyfikacja zasad pomocy państwa w formule udzielania kredytów klęskowych,
 - ✓ usunięcie barier w emisji listów zastawnych,
- zwiększenie **dostępności zabezpieczeń kredytowych** po stronie przedsiębiorstw – dotyczy MSP i mikro-firm oraz JST; zwiększenie roli zabezpieczeń na ruchomościach
- wsparcie faktoringu
- wsparcie programu **Zielony Ład** i transformacji energetycznej Polski:
 - ✓ gwarancje do kredytów,
 - ✓ emisje zielonych obligacji przez JST,
 - ✓ zmniejszenie wag ryzyka dla kredytów finansujących zielone inwestycje oraz zwolnienie tych kredytów z podatku bankowego;

Postulaty sektora bankowego (2):

- zwolnienie z **podatku bankowego** kredytów udzielonych po 15/03/2020,
- zaliczenie do kosztu uzyskania przychodów rezerw i odpisów utworzonych na kredyty udzielonych po 15/03/2020,
- przeznaczenie 50% pobranego podatku bankowego na **zasilenie funduszu przymusowej restrukturyzacji** w BFG,
- usprawnienie **procesu dochodzenia roszczeń i restrukturyzacji**:
 - ✓ przywrócenie dotychczasowych zasad doręczania pism procesowych i zasad dotyczących elektronicznego postępowania upominawczego,
 - ✓ zniesienie ograniczeń w procedurze cywilnej dochodzenia roszczeń,
 - ✓ zniesienie ograniczeń w zakresie możliwości kredytowania rolników.
- utworzenie instytucji typu **Asset Management Company**, której celem byłoby:
 - ✓ udrożnienie zdolności banków do udzielania kredytów,
 - ✓ zaangażowanie środków prywatnych dla restrukturyzacji portfeli kredytowych i długu przedsiębiorstw;
 - ✓ zwiększenie skuteczności działań systemowych zw. z restrukturyzacją i likwidacją banków zagrożonych niewypłacalnością.